

مصوبه یکصد و یکمین جلسه کمیسیون دائمی هیئت امنای
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
تاریخ تصویب ۱۳۹۹/۳/۱۲

بسمه تعالی

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
مؤسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال

بازنگری استاندارد ملی بذر چغندر لبویی

بازنگری استاندارد ملی بذر چغندر لبویی (تاریخ بازنگری ۱۳۹۸/۸/۲۰)
تأید دبیرخانه هیئت ممیزه و هیئت های امنای
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

دفتر هیئت امنای سازمان
تحقیقات و آموزش کشاورزی

مصوبه یکصدویکمین جلسه کمیسیون دائمی هیئت امنای
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
تاریخ تصویب ۱۳۹۹/۳/۱۲

مقدمه:

اهمیت گیاه یا محصول:

چغندر لبویی (*Beta vulgaris* L.) یکی از سبزیجات تیره اسفناج است. این گیاه که گیاهی دو ساله می باشد در سال اول تولید غده و در سال دوم تولید بذر می کند. امروزه چغندر لبویی بیشتر برای مصرف ریشه های کشت می شود. از برگها و ریشه های این گیاه نیز به دلیل خواص درمانی در درمان بیماری های عفونی و تومور نیز استفاده می شود. از ماده قرمز به دست آمده از ریشه چغندر لبویی (بتانین) به عنوان رنگ در صنایع غذایی استفاده می شود. چغندر لبویی دارای پروتئین، کربوهیدرات، فیبر، کلسیم، فسفر، آهن و تیامین است. طعم و مزه چغندر لبویی به خاطر تعادل قند و اسید می باشد. به دلیل دارا بودن خواص دارویی فراوان از جمله کنترل فشار خون، سم زدایی کبد، سلامت دستگاه گوارش، کاهش خطر سرطان و... در سرتاسر دنیا مصارف زیادی دارد.

اهداف مورد نظر:

بازنگری استاندارد مزرعه ای و آزمایشگاهی بذر چغندر لبویی بر مبنای مستندات و شرایط موجود در داخل کشور.

ضرورت تدوین / بازنگری استاندارد:

با شروع برنامه تولید بذر گواهی شده سبزی و صیفی در کشور، اخیراً دو شرکت متقاضی تولید بذر گواهی شده چغندر لبویی شده اند. از سوی دیگر واردات بذر چغندر لبویی به کشور همچنان توسط شرکت های وارد کننده صورت می گیرد. بنابراین با توجه به گسترش و توسعه تولید و واردات بذر این محصول، وجود برخی موارد سخت گیرانه و غیر عملی در استاندارد تولید بذر چغندر لبویی مانند سایر ارقام و بیماری ها در مزرعه، تعداد بذر علف های هرز و تعداد بذر سایر محصولات در نمونه باعث رد شدن

بازنگری استاندارد ملی بذر چغندر لبویی (تاریخ بازنگری ۱۳۹۸/۸/۲۰)

تأیید دبیرخانه هیئت ممیزه و هیئت های امنای
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

دفتر هیأت امنای سازمان
تحقیقات و آموزش کشاورزی

مصوبه یکصد و یکمین جلسه کمیسیون دائمی هیئت امنای
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
تاریخ تصویب ۱۳۹۹/۳/۱۲

تعداد قابل توجهی از پارت‌ها محصوله‌های بذری در طی سال‌های اخیر گردیده است. از این رو بنا به درخواست تعدادی از شرکت‌های تولید کننده و وارد کننده بذر چغندر لبویی، بازنگری استاندارد این محصول در دستور کار قرار گرفت.

طبقات بذری:

طبقه بذری پیش پایه (Pre-basic):

بذر پیش پایه، به بذر حاصل از طبقه بذری پرورش ۲ گفته می‌شود. این بذر، هسته اولیه تولید بذر برای طبقه مادری بوده و استانداردهای مزرعه‌ای و آزمایشگاهی که برای بذور این طبقه اعمال می‌شود نسبت به طبقات بذری پایین‌تر (طبقات پایه و گواهی شده) سختگیرانه‌تر است.

طبقه بذری پایه (Basic):

طبقه بذری حاصل از کشت بذر پیش پایه است که برای تولید بذر گواهی شده به کار می‌رود. استانداردهای مزرعه‌ای و آزمایشگاهی که برای بذور این طبقه اعمال می‌شود نسبت به طبقه بذری پایین‌تر (طبقه گواهی شده) سختگیرانه‌تر است.

طبقه بذری گواهی شده:

بذر حاصل از کشت طبقه بذری پایه است که برای تولید محصول تجاری در اختیار کشاورزان قرار داده می‌شود. این طبقه به عنوان محصول نهایی برنامه گواهی بذر در نظر گرفته می‌شود.

بازنگری استاندارد ملی بذر چغندر لبویی (تاریخ بازنگری ۱۳۹۸/۸/۲۰)

تأیید دبیرخانه هیئت ممیزه و هیئت امنای
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

دفتر هیأت امنای سازمان
تحقیقات و آموزش کشاورزی

مصوبه یکصد و یکمین جلسه کمیسیون دائمی هیئت امنای
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
تاریخ تصویب ۱۳۹۹/۳/۱۲

تعاریف:

تناوب: به ترتیب خاص کاشت محصولات و نیز آیش در یک قطعه زمین گفته می شود.

ایزولاسیون: فاصله مزرعه تولید بذر از سایر مزارع و با گونه های گیاهی که امکان تلاقی و بروز اختلاط ژنتیکی و با امکان انتقال بیماری مشترک را سبب شود (جهت حفظ خلوص ژنتیکی و حفظ سلامت بذر).

بذر خالص: بذرهایی یک گونه مشخص در نمونه مورد آزمون که بیشترین حجم میزان بذری را به خود اختصاص داده و شامل تمام ارقام زراعی آن گونه می باشد. بذر خالص علاوه بر بذور سالم و رسیده، شامل بذرهایی ریز، لاغر، نارس، چروکیده و جوانه زده نیز می باشد. همچنین قطعات شکسته بذر که بزرگتر از نصف اندازه بذر اصلی باشند نیز جزو بذر خالص محسوب می گردند.

درصد جوانه زنی: به درصد بذر جوانه زده در نمونه مورد تجزیه گفته می شود که تحت شرایط مشخص و کنترل شده آزمایشگاهی و پس از طی زمان معین جوانه زده است. این کمیت معرف قابلیت بذر در ایجاد گیاه عادی تحت شرایط مناسب محیط خاک می باشد.

بازنگری استاندارد ملی بذر چغندر لبویی (تاریخ بازنگری ۱۳۹۸/۸/۲۰)

تأیید دبیرخانه هیئت ممیزه و هیئت های امنای
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

دفتر هیأت امنای سازمان
تحقیقات و آموزش کشاورزی

مصوبه یکصد و یکمین جلسه کمیسیون دائمی هیئت امنای
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
تاریخ تصویب ۱۳۹۹/۳/۱۲

جدول ۱- استاندارد مزرعه تولید بذر چغندر لبویی

طبقات بذری			استانداردهای مزرعه		
گواهی شده (Certified)	پایه (Basic)	پیش پایه (Prebasic)			
۱	۲	۳	تناوب (حداقل سال) *		
۶۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	ایزولاسیون (حداقل متر)		
۲/۱۰۰۰	۱/۱۰۰۰	۰	سایر ارقام و خارج از تیپ (حداکثر تعداد بوته)		
۲/۱۰۰۰	۰	۰	سایر محصولات (حداکثر تعداد بوته)		
-	-	-	علف های هرز **		
۲/۱۰۰۰	۱/۱۰۰۰	۰	<i>Cercospora beticola</i>	قارچ ها	بیماری های بذرزاد
-	-	-	-	پروکاریوت ها	(حداکثر)
۲/۱۰۰۰	۱/۱۰۰۰	۰	<i>Rhizomonía</i>	ویروس ها	تعداد بوته)

* رعایت تناوب از گیاهان جنس *Beta* الزامی است.

• رعایت فاصله ایزولاسیون از زیر گونه های *Beta vulgaris* الزامی است.

• سایر محصولات از خانواده اسفناجیان در نظر گرفته می شود.

• در مورد بیماری *Cercospora beticola* بوته ای به عنوان بوته بیمار در نظر گرفته می شود که دچار حداقل ۴۰ درصد آلودگی باشد.

** توصیه فنی پاک بودن مزرعه از علف های هرز (پنیرک، تاجریزی و گالیوم) و امکان بازرسی مزرعه به سهولت می باشد.

مزارع بذری در کلیه طبقات باید عاری از آفات و بیماری های قرنطینه ای باشد (استناد به سازمان حفظ نباتات).

بازنگری استاندارد ملی بذر چغندر لبویی (تاریخ بازنگری ۱۳۹۸/۸/۲۰)

تأیید دبیر خانه هیئت ممیزه و هیئت های امنای

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

دفتر هیئت امنای سازمان
تحقیقات و آموزش کشاورزی

مصوبه یکصد و یکمین جلسه کمیسیون دائمی هیئت امنای
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
تاریخ تصویب ۱۳۹۹/۳/۱۲

جدول ۲- استاندارد آزمایشگاه بذر چغندر لبویی

طبقات بذری			استانداردهای آزمایشگاه	
گواهی شده (Certified)	پایه (Basic)	پیش پایه (Prebasic)		
۹۷	۹۸	۹۸	حداقل بذر خالص (درصد)	
۳	۲	۲	حداکثر مواد جامد (درصد)	
۵	۳	۰	حداکثر بذر سایر محصولات در نمونه کاری (تعداد در ۵۰۰ گرم)	
۶۰	۳۰	۱۰	حداکثر بذر علف های هرز در نمونه کاری (تعداد در ۵۰۰ گرم)	
۷۰	۷۰	۷۰	حداقل درصد جوانه زنی استاندارد	
۸	۸	۸	حداکثر درصد رطوبت	
۰/۱	۰	۰	<i>Phoma betae</i>	بیماری های بذر زاد **

* تعداد علف هرز سی در نمونه کاری باید صفر باشد.

** در صورت تشخیص کارشناس بازرس مزرعه، بیماری *Phoma betae* ارزیابی خواهد شد.

بازنگری استاندارد ملی بذر چغندر لبویی (تاریخ بازنگری ۱۳۹۸/۸/۲۰)

تأیید دبیرخانه هیئت ممیزه و هیئت امنای
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

